
Paralelné programovanie

Analytické modelovanie

Bc. št. prog. Informatika - 2010/2011

Ing. Michal Čerňanský, PhD.

Fakulta informatiky a
informačných technológií,
STU Bratislava

Prehľad tém

- Réžia v paralelných programoch
 - Výkonnostné miery paralelných programov
 - Účinok granularity na výkonnosť
 - Škálovateľnosť paralelných systémov
 - Minimálny čas vykonania a minimálny cenovo optimálny čas vykonania
 - Asymptotická analýza paralelných programov
 - Iné metriky škálovateľnosti
-

Analytické modelovanie - úvod

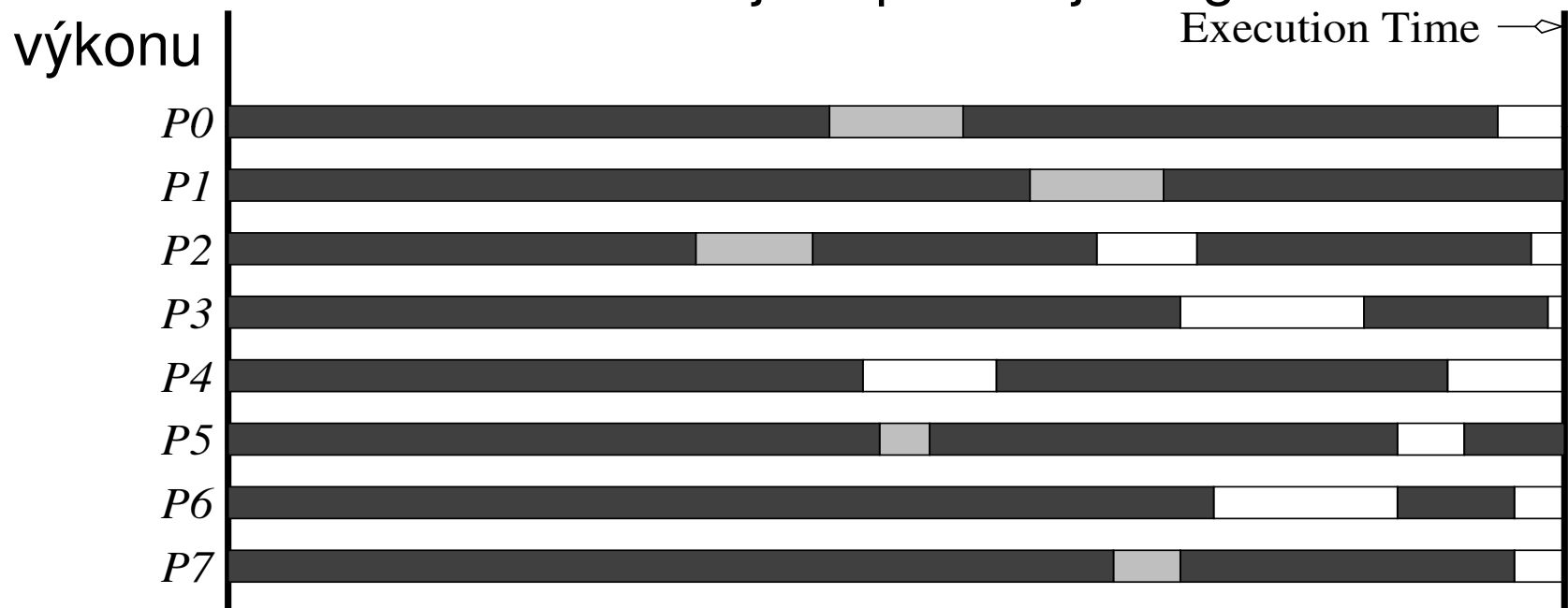
- Sekvenčný algoritmus – ohodnotený na základe času jeho behu (vo všeobecnosti asymptoticky v závislosti na veľkosti vstupu)
 - Asymptotický čas behu sekvenčného programu je identický na každej sekvenčnej platforme
 - Čas behu paralelného programu závisí od veľkosti vstupu, počtu procesorov a parametrov komunikácie počítačového systému
 - Algoritmus musí byť analyzovaný s ohľadom na platformu, nad ktorou bude bežať
 - Paralelný systém – kombinácia paralelného algoritmu a platformy
-

Analytické modelovanie - úvod

- Viaceré výkonnostné metriky sú inuitívne
 - Čas behu programu (Wall Clock Time) – čas od spustenia prvého procesora až po čas zastavenia posledného procesora v paralelnom počítačovom systéme
 - Ako sa mení, ak sa zmení počet procesorov?
 - Ako veľmi je rýchlejšia paralelná verzia?
 - Voči ktorej základnej sekvenčnej verzii algoritmu porovnávať?
 - Načo FLOPs keď neriešia problém?
-

Réžia v paralelných programoch

- Dva procesory – nemal by program bežať 2x rýchlejšie?
- Viaceré zdroje réžie – nadbytočné výpočty, komunikácia, nečinnosť a obsadenie zdrojov spôsobujú degradáciu

Réžia v paralelných programoch

- Interakcie medzi procesmi
 - Netriviálny paralelný problém – potreba komunikácie
 - Nečinnosť (Idling)
 - Procesy môžu byť nečinné z dôvodu nevyrovnanej záťaže, synchronizácie alebo sekvenčnej časti v probléme
 - Nadbytočné výpočty
 - Výpočty, ktoré nie je potrebné realizovať v sekvenčnej verzii algoritmu
 - Sekvenčná verzia algoritmu je ťažko paralelizovateľná
 - Niektoré výpočty sú realizované na viacerých procesoroch, aby sa minimalizovala komunikácia
-

Výkonnostné miery paralelných programov – čas behu programu

- Čas behu sekvenčného programu – čas uplynutý od spustenia po ukončenie sekvenčného počítač. systému
 - Čas behu paralelného programu - čas uplynutý od spustenia vykonávania prvého procesora paralelného počítač. systému po zastavenie vykonávania posledného procesora
 - Čas behu sekvenčného programu – T_s
 - Čas behu paralelného programu – T_p
-

Výkonnostné miery paralelných programov – celková paralelná réžia

- Nech T_{all} je celkový čas, ktorý strávili všetky procesory pri riešení úlohy
- T_s je čas behu sekvenčnej verzie problému
- $T_{all} - T_s$ - celkový čas strávený procesormi realizujúc nadbytočnú prácu – celková paralelná réžia
- Celkový čas, ktorý strávili všetky procesory pri riešení úlohy $T_{all} = p T_p$ (p – počet procesorov)
- Celková paralelná réžia (T_o) je daná

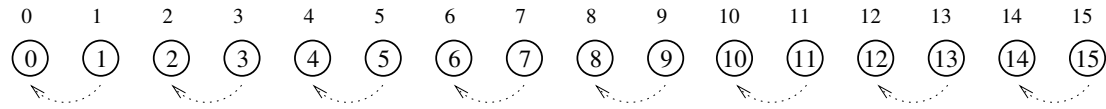
$$T_o = p T_p - T_s$$

Výkonnostné miery paralelných programov – zrýchlenie

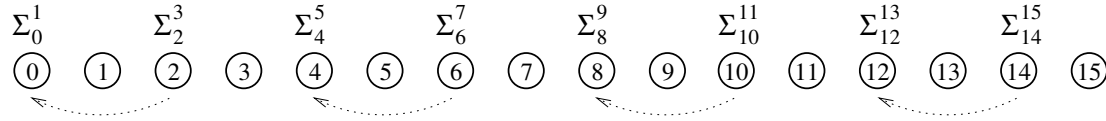
- Aký je úžitok z paralelného riešenia problému?
 - Zrýchlenie (**S**) je pomer času riešenia problému na sekvenčnom procesore k času riešenia problému na paralelnom systéme s **p** identickými procesormi
-

Výkonnostné miery paralelných programov – príklad

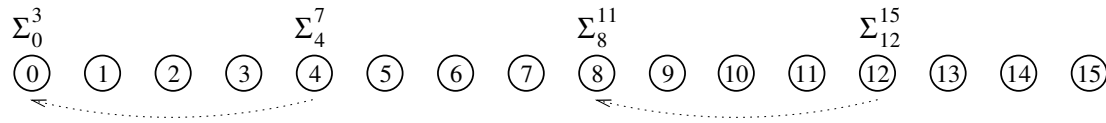
- Problém sčítania n čísel s využitím n procesorov
 - Ak n je mocnina 2, môžeme vykonať operáciu v **$\log n$** krokoch propagovaním čiastkových súčtov v logickom binárnom strome procesorov
-

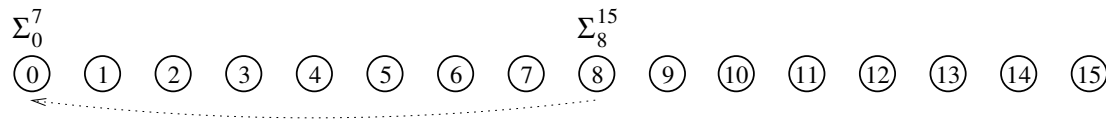
(a) Initial data distribution and the first communication step

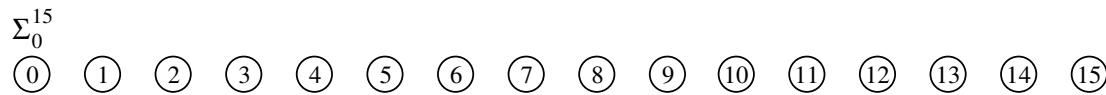
(b) Second communication step

(c) Third communication step

(d) Fourth communication step

(e) Accumulation of the sum at processing element 0 after the final communication

Výkonnostné miery paralelných programov – príklad

- Ak operácia súčtu trvá konštantný čas t_c a komunikácia jedného slova trvá $t_s + t_w$, máme paralelný čas vykonania $T_p = \Theta(\log n)$
 - Vieme, že $T_s = \Theta(n)$
 - Zrýchlenie S je dané $S = \Theta(n / \log n)$
-

Výkonnostné miery paralelných programov – zrýchlenie

- Pre daný problém môže byť dostupných veľa sekvenčných algoritmov
 - Tieto algoritmy sa líšia v asymptotických časoch behu programu
 - Pre výpočet zrýchlenia – vždy ten najlepší sekvenčný program
-

Výkonnostné miery paralelných programov – príklad výpočtu zrýchlenia

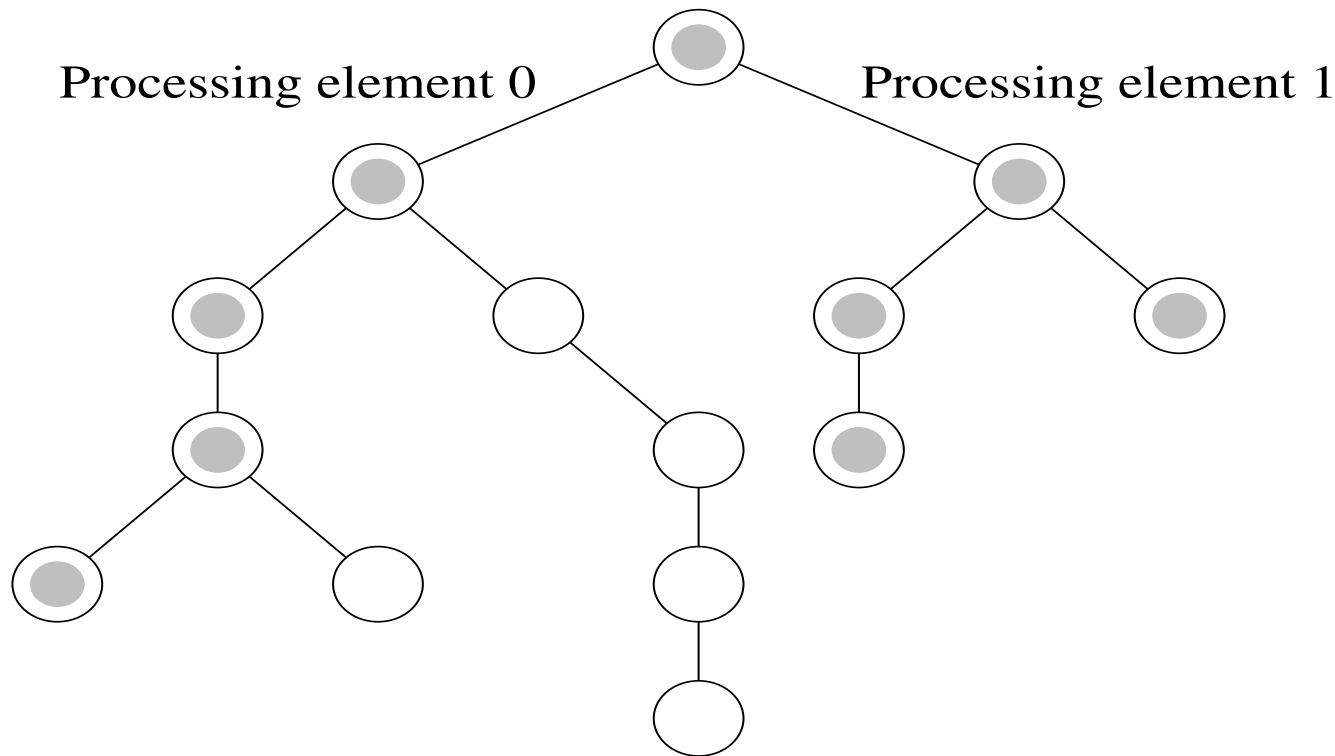
- Paralelný bubble sort
 - Čas vykonania bubblesort-u sekvenčnom počítači 150 s
 - Čas vykonania odd-even sort-u (efektívna implementácia bubble sort-u) je 40 s
 - Zrýchlenie sa javí ako $150/40 = 3.75$
 - Je to férové posúdenie systému?
 - Čo ak by quicksort na sekvenčnom systéme trval iba 30 s ?
 - V takom prípade je zrýchlenie $30/40 = 0.75$, čo je realistickejšie posúdenie systému
-

Výkonnostné miery paralelných programov – ohraničenia zrýchlenia

- Zrýchlenie môže byť aj nulové (paralelný program nikdy neskončí)
- Teoreticky môže byť zrýchlenie zhora ohraničené počtom procesorov p , môžeme očakávať p -násobné zrýchlenie ak použijeme p x viac zdrojov
- Zrýchlenie je možné, iba ak každý procesor strávi výpočtom menej ako T_S / p času pri riešení problému
- V takej situácii ale jediný procesor môže byť využitý (zdieľanie času) na vytvorenie rýchlejšieho sekvenčného programu, čo nie je v súlade s predpokladom, že najrýchlejší sekvenčný alg. bol použitý pre urč. zrýchlenia

Výkonnostné miery paralelných programov – superlineárne zrýchlenia

- Jeden z dôvodov superlineárneho zrýchlenia – paralelná verzia vykoná menej práce ako sekvenčná verzia

Výkonnostné miery paralelných programov – superlineárne zrýchlenia

- Superlineárne zrýchlenie na základe zdrojov
 - Vyššia pamäťová priepustnosť paralelného systému - lepšie cache-hit ratio
 - Procesor má 64kB vyrovnávacej pamäte – 80% hit ratio
 - Ak sú použité 2 procesory, hit ratio je 90% (menší problém na jeden procesor), 10% zvyšných prístupov sa delí na 8% lokálna a 2% vzdialená pamäť
 - Čas prístupu do DRAM je 100ns, 2 ns čas prístupu do cache pamäte a čas prístupu do vzdialenej pamäte je 400ns – zrýchlenie 2.43
-

Výkonnostné miery paralelných programov - efektivita

- Efektivita vyjadruje mieru užitočného využitia procesora
- Matematicky je daná

$$E = \frac{S}{p}$$

- Podobne ako ohraničenie pri zrýchlení, efektivita môže byť nulová až jednotková
-

Výkonnostné miery paralelných programov - efektvita

- Zrýchlenie paralelného sčítavania čísel je daná:

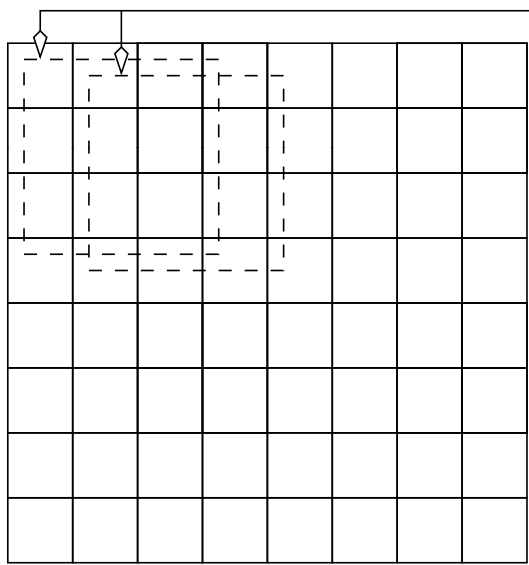
$$S = \frac{n}{\log n}$$

- Efektivita je daná:

$$E = \frac{\Theta\left(\frac{n}{\log n}\right)}{n}$$
$$= \Theta\left(\frac{1}{\log n}\right)$$

Čas paralelného spracovania, zrýchlenie a efektivita - príklad

- Detekcia hrán, kernel 3x3 na každý pixel.
- Čas sekvenčného sprac. obrazu $n \times n$ je $T_S = 9 t_c n^2$

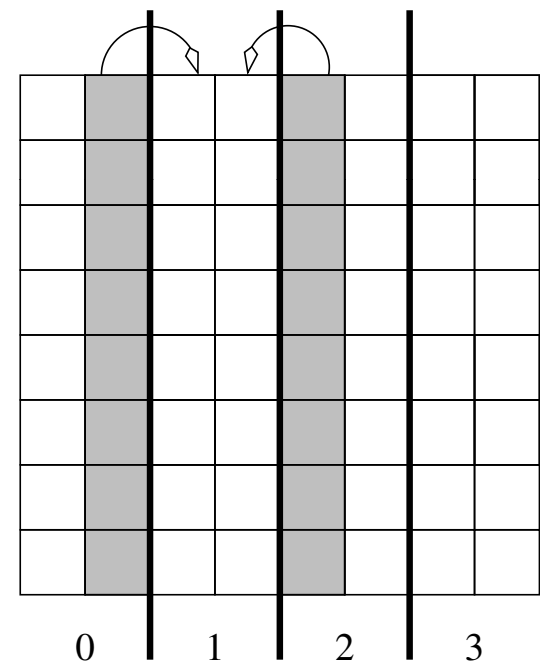

(a)

-1	0	1
-2	0	2
-1	0	1

-1	-2	1
0	0	0
-1	2	1

(b)

(c)

Čas paralelného spracovania, zrýchlenie a efektivita - príklad

- Možnosť paralelnej realizácie – rozdelenie obrazu na rovnako veľké vertikálne segmenty, každý s n^2 / p bodmi
 - Okrajové časti každého segmentu majú veľkosť $2n$ bodov, ktoré musia byť komunikované, čo trvá $2(t_s + t_w n)$
 - Kernel môže byť potom aplikovaný na všetkých n^2 / p bodov v čase $T_S = 9 t_c n^2 / p$
-

Čas paralelného spracovania, zrýchlenie a efektivita - príklad

- Celkový čas behu algoritmu je teda:

$$T_P = 9t_c \frac{n^2}{p} + 2(t_s + t_w n)$$

- Zodpovedajúce hodnoty zrýchlenia a efektivity sú:

$$S = \frac{9t_c n^2}{9t_c \frac{n^2}{p} + 2(t_s + t_w n)}$$

- a

$$E = \frac{1}{1 + \frac{2p(t_s + t_w n)}{9t_c n^2}}$$

Cena paralelného systému

- Cena je súčin času behu paralelného programu a počtu procesorov ($p \times T_p$)
 - Cena odzrkadľuje súčet časov, ktoré každý procesor strávil riešením problému
 - Paralelný systém je cenovo optimálny, ak cena riešenia problému na paralelnom počítačovom systéme je asymptoticky rovná cene sériového riešenia
 - Keďže $E = T_s / p T_p$ pre cenovo optimálny systém $E = O(1)$.
-

Cena paralelného systému - príklad

- Problém sčítavania čísel na paralelnom počítačovom systéme
 - Čas behu paralelného programu: $T_p = \log n$ (pre $p = n$)
 - Cena systému je daná: $p T_p = n \log n$
 - Čas behu sekvenčného algoritmu je $\Theta(n)$, paralelná verzia nie je cenovo optimálna
-

Dôsledok cenovej neoptimálnosti

- Algoritmus usporadúvania, používa n procesorov na usporiadanie zoznamu v čase $(\log n)^2$.
- Čas behu sekvenčného programu je $n \log n$, zrýchlenie je $n / \log n$ a efektivita algoritmu je $1 / \log n$
- Súčin $p T_p$ tohto algoritmu je $n (\log n)^2$.
- Tento algoritmus nie je cenovo optimálny, ale iba malým faktorom $\log n$.
- Ak $p < n$, priradenie n úloh p procesorom vedie k $T_p = n (\log n)^2 / p$.
- Zodpovedajúce zrýchlenie je $p / \log n$.
- Zrýchlenie sa znižuje so zvyšujúcou sa veľkosťou problému pre fixné p

Vplyv granularity na výkonnosť

- Menej procesorov často vedie k lepšej výkonnosti paralelného systému
 - Využite menšieho než maximálneho možného počtu procesorov na vykonanie paralelného programu - škálovanie paralelného systému nadol
 - Naivná realizácia škálovania nadol – originálny procesor je virtuálny a viaceré sú namapované na procesor v systéme naškálovaného nadol
 - Počet procesorov klesá s mierou n / p , množstvo práce pre každý procesor stúpa n / p krát
 - Komunikácia by nemala stúpať rovnakou mierou – niektoré s virtuálnych procesorov namapované na rovnaký fyzický procesor môžu navzájom komunikovať
-

Vytváranie granularity - príklad

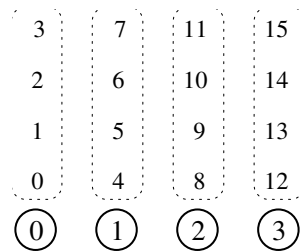
- Uvažujme problém spočítania n čísel p procesormi, pričom platí $p < n$ a n aj p sú mocniny 2
 - Použijeme paralelnú verziu algoritmu s n procesormi, teraz ale virtuálne procesory
 - Každému z p procesorov je teraz priradených n / p virtuálnych procesorov
 - Prvých $\log p$ z $\log n$ krokov pôvodného algoritmu je teraz simulovaných v $(n / p) \log p$ krokoch p procesorov
 - Nasledujúce $\log n - \log p$ krokov nevyžaduje komunikáciu
-

Vytváranie granularity - príklad

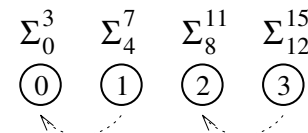
- Celkový čas vykonania paralelného algoritmu na takomto systéme je $\Theta ((n / p) \log p)$
 - Cena je $\Theta (n \log p)$, čo je asymptoticky viac ako cena $\Theta (n)$ spočítania n čísel sekvenčne. Paralelný systém nie je cenovo optimálny
-

Vytváranie granularity - príklad

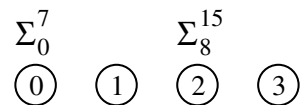
- Môžeme vytvoriť granularitu takým spôsobom, že získame cenovo optimálny systém?
- Každý procesor lokálne spočíta n / p čase $\Theta(n / p)$
- p čiastkových súčtov na p procesoroch môže byť spočítaných v čase $\log p$

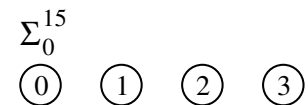
(a)

(b)

(c)

(d)

Vytváranie granularity - príklad

- Čas behu paralelného programu je

$$T_P = \Theta(n/p + \log p),$$

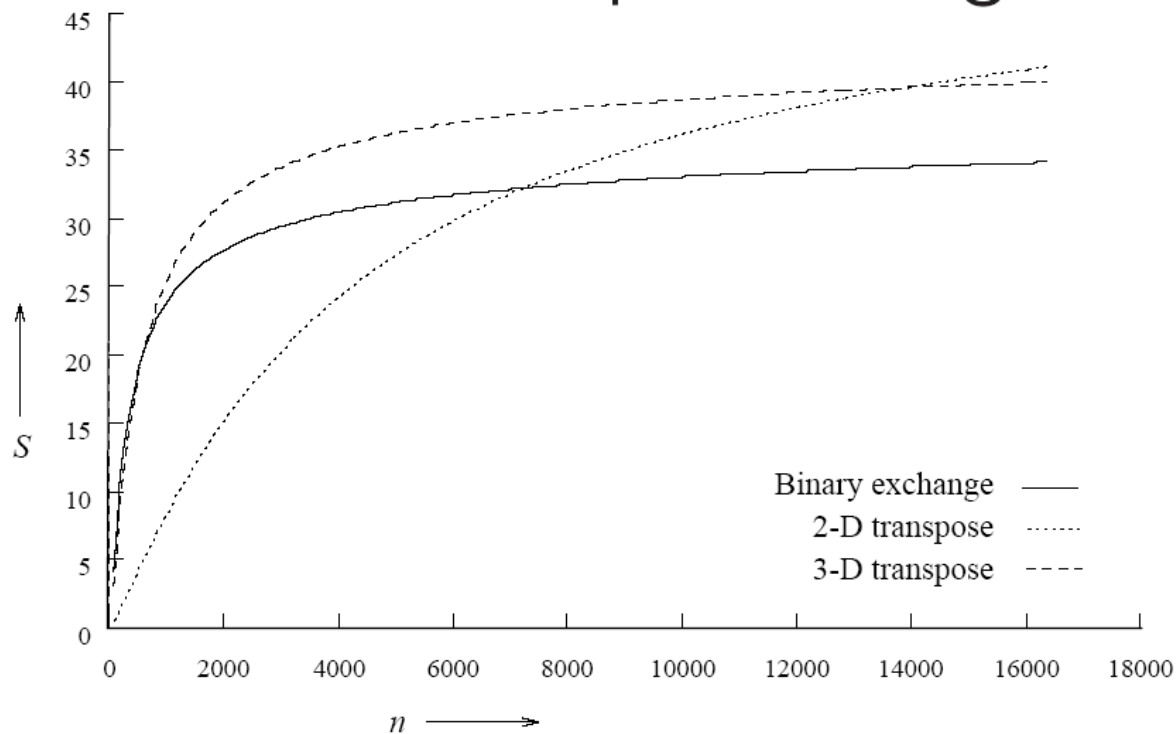
- Cena je $\Theta(n + p \log p)$

- Pokiaľ $n = \Omega(p \log p)$

- Je paralelný systém cenovo optimálny
-

Škálovateľnosť paralelných systémov

- Ako extrapolovať výkon malých problémov a malých systémov na väčšie problémy na väčších konfiguráciách?
- FFT na 64 procesoroch

Vlastnosti škálovateľnosti paralelných systémov

- Efektivita paralelného programu môže byť zapísaná ako

$$E = \frac{S}{p} = \frac{T_S}{pT_P}$$

- Alebo

$$E = \frac{1}{1 + \frac{T_o}{T_S}}$$

- Funkcia celkovej réžie T_o je rastúca s p
-

Vlastnosti škálovateľnosti paralelných systémov

- Pre danú veľkosť problému (hodnota T_S ostáva konštantná), so zvyšujúcim sa počtom procesorov sa zvyšuje aj celková réžia T_o
 - Celková efektivita paralelného systému klesá
 - V každom paralelnom programe
-

Vlastnosti škálovateľnosti paralelných systémov - príklad

- Uvažujem problém spočítania n čísel na p procesoroch

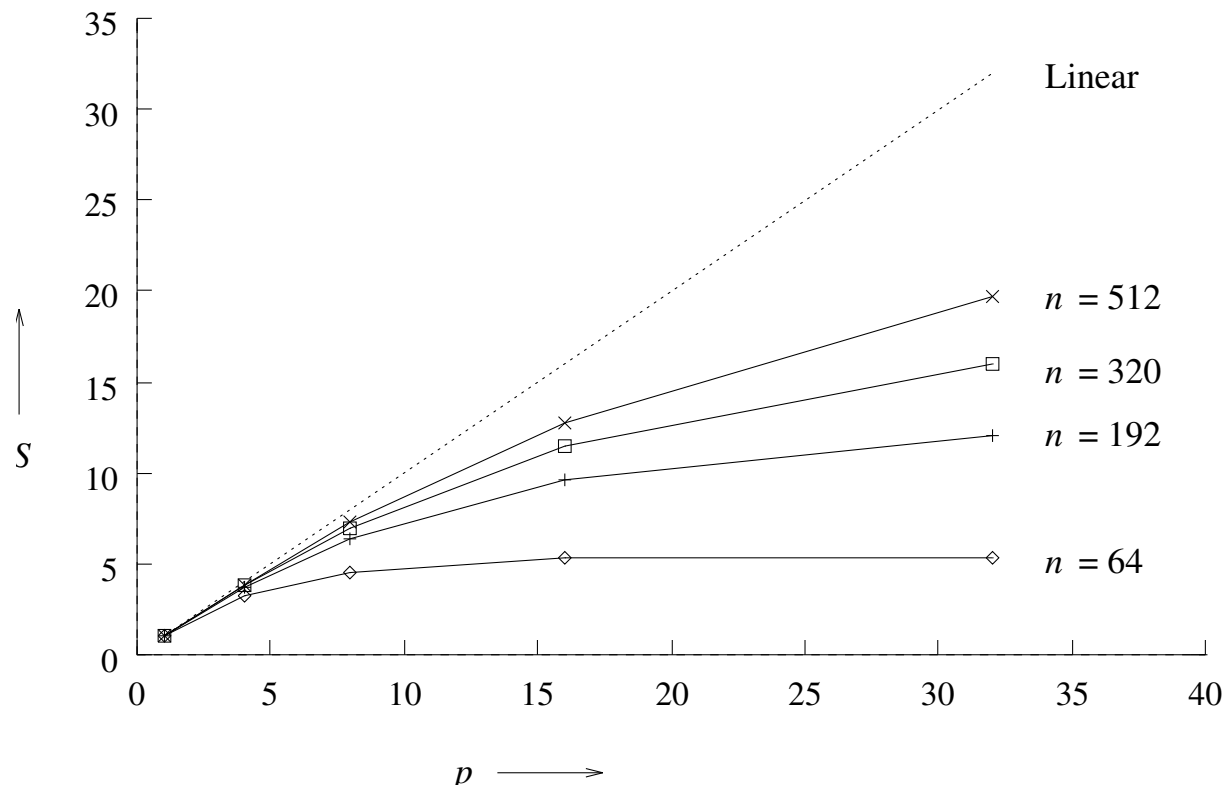
$$T_P = \frac{n}{p} + 2 \log p$$

$$S = \frac{n}{\frac{n}{p} + 2 \log p}$$

$$E = \frac{1}{1 + \frac{2p \log p}{n}}$$

Vlastnosti škálovateľnosti paralelných systémov - príklad

- Zrýchlenie pre rôzne veľkosti problému – saturácia zrýchlenia a pokles efektivity podľa Amdahlovho zákona

Vlastnosti škálovateľnosti paralelných systémov

- Funkcia celkovej réžie T_o je funkciou aj veľkosti problému T_s aj počtu procesorov p
- V mnohých prípadoch T_o rastie sublineárne vzhľadom na T_s .
- V takýchto prípadoch sa efektivita zvyšuje ak sa zväčšuje veľkosť problému, pričom počet procesorov ostáva konštantný
- Pre takéto systémy môžeme súčasne zväčšiť veľkosť problému a zvýšiť počet procesorov, aby sme zachovali efektivitu konštantnú
- Takéto systémy označujeme ako škálovateľné paralelné systémy

Vlastnosti škálovateľnosti paralelných systémov

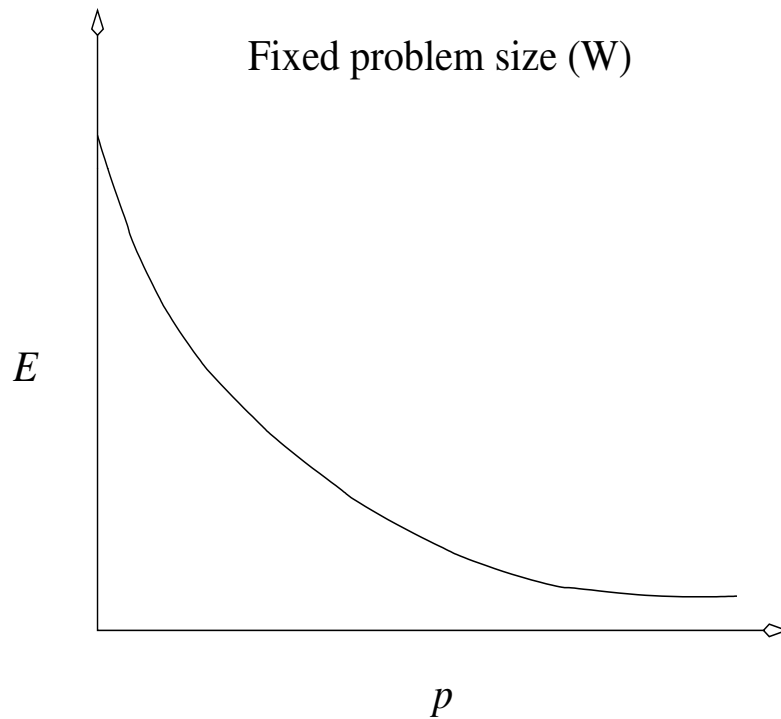
- Cenovo optimálne paralelné systémy majú efektivitu $\Theta(1)$.
 - Škálovateľnosť a cenová optimálnosť sú previazané
 - Škálovateľný systém môže byť vždy cenovo optimálny, ak počet procesorov a veľkosť problému sú vhodne zvolené
-

Izoefektivita – metrika škálovateľnosti

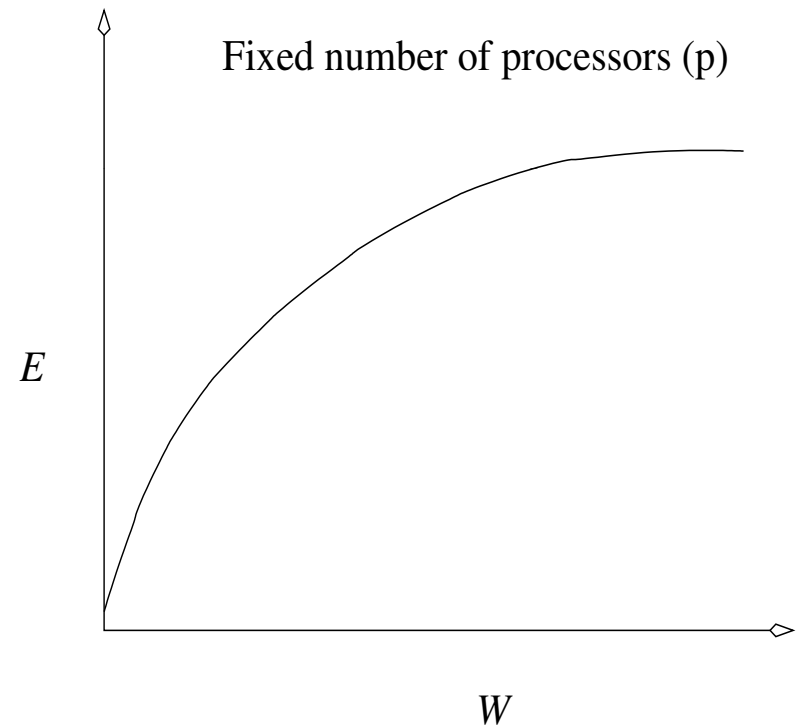
- Pre problém danej veľkosti, zvyšovanie počtu procesorov spôsobuje pokles efektivity paralelného systému
 - Pre niektoré problémy sa efektivita paralelného systému zvyšuje, ak veľkosť problému rastie a počet procesorov ostáva konštantný
-

Izoefektivita – metrika škálovateľnosti

- Zmena efektivity vzhľadom na počet procesorov a veľkosť problému

(a)

(b)

Izoefektivita – metrika škálovateľnosti

- Aká je miera, s ktorou musí rásť veľkosť problému vzhľadom na počet procesorov, aby zostávala efektivita konštantná?
 - Táto miera určuje škálovateľnosť systému
 - Čím menší faktor, tým lepšia škálovateľnosť
 - Pred formalizáciou tejto miery definujeme veľkosť problému W ako asymptotický počet operácií v najlepšom sekvenčnom algoritme riešiacom problém
-

Izoefektivita – metrika škálovateľnosti

- Čas behu paralelného programu môžeme zapísať ako:

$$T_P = \frac{W + T_o(W, p)}{p}$$

- Výsledný vzťah pre zrýchlenie je:
$$S = \frac{W}{T_P}$$
$$= \frac{Wp}{W + T_o(W, p)}$$

- Nakoniec môžeme zapísať vzťah pre efektivitu:

$$E = \frac{S}{p}$$
$$= \frac{W}{W + T_o(W, p)}$$
$$= \frac{1}{1 - T_o(W, p)/W}$$

Izoefektivita – metrika škálovateľnosti

- Pre škálovateľné systémy môže byť efektivita udržiavaná na konštantnej hodnote (medzi 0 a 1) ak je podiel T_o / W udržiavaný na konštantnej hodnote

- Koľko práce vzhľadom na želanú úroveň efektivity:

$$E = \frac{1}{1 + T_o(W, p)/W},$$

$$\frac{T_o(W, p)}{W} = \frac{1 - E}{E},$$

$$W = \frac{E}{1 - E} T_o(W, p).$$

- Ak $K = E / (1 - E)$ je konštanta vyjadrujúca efektivitu, ktorú chceme udržať konštantnú, keďže T_o závisí od W a p , dostávame

$$W = K T_o(W, p).$$

Izoefektivita – metrika škálovateľnosti

- Závislosť veľkosti problému W môže byť vyjadrený po vykonaní algebraických manipulácií ako funkcia p ak má byť efektivita konštantná
 - Táto funkcia sa označuje ako izoefektivita (isoefficiency function)
 - Táto funkcia určuje, ako ľahko je možné v paralelnom systéme udržať efektivitu konštantnú a tým dosiahnuť zrýchlenie úmerné počtu procesorov
-

Izoefektivita – príklad

- Funkcia celkovej réžie pre problém sčítania n čísel na p procesoroch je približne $2p \log p$
- Po dosadení $2p \log p$ za T_o získavame

$$W = K2p \log p.$$

- Teda asymptotická funkcia izoefektivity pre tento paralelný systém je $\Theta(p \log p)$
 - Ak je počet procesorov zvýšený z p na p' , veľkosť problému (teraz n) musí byť zvýšená o faktor $(p' \log p') / (p \log p)$ aby efektivita ostala rovnaká ako v systéme s p procesormi
-

Izoefektivita – příklad

- Zložitejší příklad: $T_o = p^{3/2} + p^{3/4}W^{3/4}$
- Použijúc iba prvý člen T_o z rovnice

$$W = Kp^{3/2}. \quad (14)$$

- Použijúc iba druhý člen rovnice W and p :

$$\begin{aligned} W &= Kp^{3/4}W^{3/4} \\ W^{1/4} &= Kp^{3/4} \\ W &= K^4p^3 \end{aligned}$$

- Väčší z týchto asymptotických pomerov určuje izoefektivitu: $\Theta(p^3)$

Cenová optimálnosť a izoefektivita

- Paralelný systém je cenovo optimálny vtedy a len vtedy ak:

$$pT_P = \Theta(W).$$

- A teda: $W + T_o(W, p) = \Theta(W)$

$$T_o(W, p) = O(W)$$

$$W = \Omega(T_o(W, p))$$

- Ak máme izoefektivitu $f(p)$, vzťah $W = \Omega(f(p))$ musí byť splnený na zabezpečenie cenovej optimálnosti pri škálovaní systému
-

Dolné ohraničenie izoefektivity

- Pre problém veľkosti W jednotiek práce nie viac ako W procesorov môže byť využitých cenovo optimálne
 - Veľkosť problému musí rásť aspoň tak rýchlo ako $\Theta(p)$ aby bola zabezpečená konštantná efektivita; čiže $\Omega(p)$ je asymptotické dolné ohraničenie funkcie izoefektivity
-

Stupeň súbežnosti a izoefektivita

- Maximálny počet úloh, ktoré môžu byť vykonávané súbežne sa nazýva stupeň súbežnosti
 - Ak $C(W)$ je stupeň súbežnosti paralelného programu, potom pre problém veľkosti W , nie viac ako $C(W)$ procesorov môže byť využitých efektívne
-

Stupeň súbežnosti a izoefektivita: príklad

- Riešenie problému systému n rovníc o n neznámy Gaussovou elimináciou
 - n premenných musí byť eliminovaných jedna po druhej a eliminácia jednej premennej trvá $\Theta(n^2)$ výpočtov
 - Najviac $\Theta(n^2)$ procesorov môže byť využitých súbežne
 - Nakoľko $W = \Theta(n^3)$ pre tento problém, stupeň súbežnosti $C(W)$ je $\Theta(W^{2/3})$.
 - Ak máme p procesorov, veľkosť problému musí byť aspoň $\Omega(p^{3/2})$ aby boli všetky využité
-

Minimálny a cenovo optimálny minimálny čas vykonania

- Minimálny čas vykonania paralelného algoritmu
- Minimálny čas paralelného behu T_P^{min} pre dané W derivovaním T_P podľa p a hľadáním riešenia pre výsledok 0

$$\frac{d}{dp}T_P = 0$$

- Ak p_0 je hodnota p určená uvedenou rovnicou, $T_P(p_0)$ je minimálny čas vykonania paralelného algoritmu
-

Minimálny čas vykonania - príklad

- Minimálny čas vykonania pre spočítavanie n čísel:

$$T_P = \frac{n}{p} + 2 \log p.$$

- Po položení derivácie podľa p rovnej 0 dostaneme $p = n/2$, Zodpovedajúci čas behu je:

$$T_P^{min} = 2 \log n.$$

- Nie je cenovo optimálne
-

Minimálny cenovo optimálny čas paralelného vykonania

- Nech $T_P^{cost_opt}$ je minimálny cenovo optimálny čas vykonania
- Ak funkcia izoefektivity je $\Theta(\mathbf{f}(\mathbf{p}))$, potom problém veľkosti W môže byť vyriešený cenovo optimálne vtedy a len vtedy ak $W = \Omega(\mathbf{f}(\mathbf{p}))$
- Čiže pre cenovú optimálnosť musí platiť $\mathbf{p} = O(\mathbf{f}^{-1}(W))$
- Pre cenovo optimálne systémy, $T_P = \Theta(W/\mathbf{p})$, a teda

$$T_P^{cost_opt} = \Omega\left(\frac{W}{\mathbf{f}^{-1}(W)}\right).$$

Minimálny cenovo optimálny čas paralelného vykonania: príklad

- Uvažujme problém spočítania n čísel
- Funkcia izoefektivity $f(p)$ tohto paralelného systému je $\Theta(p \log p)$
- Z toho vyplýva $p \approx n / \log n$
- Pri tomto počte procesorov, čas behu paralelného programu:

$$\begin{aligned} T_P^{cost_opt} &= \log n + \log \left(\frac{n}{\log n} \right) \\ &= 2 \log n - \log \log n. \end{aligned}$$

- Oba časy T_P^{min} a $T_P^{cost_opt}$ pre paralelné spočítanie n čísel sú $\Theta(\log n)$

Asymptotická analýza paralelných programov

- Usporiadávanie n čísel, najrýchlejší sekvenčný algoritmus – čas $\Theta(n \log n)$

Algorithm	A1	A2	A3	A4
p	n^2	$\log n$	n	\sqrt{n}
T_P	1	n	\sqrt{n}	$\sqrt{n} \log n$
S	$n \log n$	$\log n$	$\sqrt{n} \log n$	\sqrt{n}
E	$\frac{\log n}{n}$	1	$\frac{\log n}{\sqrt{n}}$	1
pT_P	n^2	$n \log n$	$n^{1.5}$	$n \log n$

Asymptotická analýza paralelných programov

- Rýchlosť (T_P): A1 a potom A3, A4 a A2
 - Efektivita: A2 a A4, potom A3 a nakoniec A1
 - Cena A2 a A4 sú cenovo optimálne, A1 a A3 nie sú
 - Potreba definovať ciele analýzy a podľa toho použiť patričnú mieru
-

Iné metriky škálovateľnosti

- Mnoho iných metrík, navrhnuté podľa špecifických porieb aplikácií
 - Pre aplikácie reálneho času – cieľ je aby systém vykonal úlohu v stanovenom čase
 - Ak je obmedzená pamäť, metriky určujú výkonnosť aj so zohľadnením nárastu pamäte
-

Zdroje

- Ananth Grama, Anshul Gupta, George Karypis, Vipin Kumar. Introduction to Parallel Computing, 2nd Edition, Addison-Wesley 2003, „Introduction to Parallel Computing“ <http://www-users.cs.umn.edu/~karypis/parbook/>
 - Obrázky prevzaté z:
 - [Ananth Grama, Anshul Gupta, George Karypis, Vipin Kumar. Introduction to Parallel Computing, 2nd Edition, Addison-Wesley 2003, „Introduction to Parallel Computing“ http://www-users.cs.umn.edu/~karypis/parbook/](http://www-users.cs.umn.edu/~karypis/parbook/)
-